

31ος χρόνος

ΤΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ 2015

Αθήνα
Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών

Πρόγραμμα

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΘΗΝΑ

ΑΡΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ
ΣΥΡΟΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ / ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
Βασ. Κωνσταντίνου 48, Αθήνα, τηλέφωνο: 210 7273566, 210 7273567,
τηλεομοιοτυπία: 210 7246212, ηλεκτρονική διεύθυνση: iie@eie.gr

Το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών διοργανώνει για τριακοστό πρώτο χρόνο τα Σεμινάρια της Ερμούπολης, με την επιστημονική και οργανωτική συνεργασία κατά τη φετινή χρονιά των ΓΑΚ – Αρχαία Νομού Κυκλάδων.

Τα φετινά σεμινάρια είχαν παραδοσιακά προγραμματιστεί να πραγματοποιηθούν το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου στην Ερμούπολη, ωστόσο λόγω της σύμπτωσής τους με το δημοψήφισμα αναβλήθηκαν και αποφασίστηκε η τμηματική διεξαγωγή τους το φθινόπωρο του 2015 στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Ώρες διεξαγωγής των Σεμιναρίων: πρωί 10:00-13:30, απόγευμα 18:00-21:00. Τα Σεμινάρια θα πραγματοποιηθούν στις εγκαταστάσεις του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, στον 5ο όροφο.

Οι διοργανωτές των Σεμιναρίων της Ερμούπολης ευχαριστούν θερμά το Κληροδότημα Δημητρίου και Λιλίας Μωραΐτη-Σύρου και ξεχωριστά τον πρόεδρό του κ. Φίλιππο Μωραΐτη για την οικονομική ενίσχυση των Σεμιναρίων.

ΤΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ 2015

Τετάρτη 23 Σεπτεμβρίου, πρωί - Πέμπτη 24 Σεπτεμβρίου, πρωί
**ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ.
ΣΚΑΡΦΑΛΩΝΟΝΤΑΣ ΣΕ ΤΡΑΙΝΟ ΕΝ ΚΙΝΗΣΕΙ;**
ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524

Πέμπτη 1 Οκτωβρίου, απόγευμα - Παρασκευή 2 Οκτωβρίου, απόγευμα
**ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ ΣΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΕΚΦΡΑΣΗ, ΥΠΟΔΟΧΗ, ΔΙΑΨΕΥΣΗ, ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ**
ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524

Παρασκευή 9 Οκτωβρίου, πρωί
**ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑΣΗ**
ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524

**ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ.
ΣΚΑΡΦΑΛΩΝΟΝΤΑΣ ΣΕ ΤΡΑΙΝΟ ΕΝ ΚΙΝΗΣΕΙ;**

Τετάρτη 23 Σεπτεμβρίου, πρωί
(ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524)

Επιμέλεια Σεμιναρίου: Μαρίνα Κουμανούδη, Γεράσιμος Μέριανος

Συντονιστής: Ταξίαρχης Κόλιας (ΠΕ/ΕΙΕ - Πανεπιστήμιο Αθηνών)

ΜΑΡΙΝΑ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ (ΠΕ/ΕΙΕ), ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΕΡΙΑΝΟΣ (ΠΕ/ΕΙΕ)
Ένας γενναίος ψηφιακός κόσμος

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΙΜΠΟΓΛΟΥ (Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)
*Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος στην ψηφιακή εποχή.
Ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες και ανοικτή πρόσβαση*

ΑΜΑΛΙΑ ΠΑΠΠΑ (ΓΑΚ - Κεντρική Υπηρεσία)
Ψηφιακές αρχειακές πηγές και μεταβαλλόμενα πρότυπα χρήσης

ΜΑΡΙΑ ΠΑΣΧΟΥ (ΕΚΤ/ΕΙΕ)
*Τα ψηφιακά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης
ως εργαλεία για την έρευνα των πηγών
στις ανθρωπιστικές επιστήμες*

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
(ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524)

Τετάρτη 23 Σεπτεμβρίου, απόγευμα

Συντονιστής: Φίλιππος Τσιμπόγλου

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΑΡΔΙΚΑ (Πανεπιστήμιο Αθηνών)
Ψηφιακές ανθρωπιστικές σπουδές στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ (Γεωγράφος, δρ. Νεότερης Ιστορίας)
*Η χρήση της Γεωγραφίας στις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες
στην ελληνική ανωτάτη εκπαίδευση και έρευνα*

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΓΑΣΠΑΡΗΣ (ΠΕ/ΕΙΕ)
Η Ιστορία σε pixels ή πώς να δικτυωθούμε με τις πηγές

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΟΛΟΒΟΥ (Université de Nanterre, Paris X)
Τα Ομηρικά Σχόλια: Από το κείμενο στο υπερκείμενο

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΙΑΓΚΑΚΗ (ΠΕ/ΕΙΕ)
*Ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες και βυζαντινή Αρχαιολογία:
Απεριόριστες δυνατότητες προς διερεύνηση και εφαρμογή;*

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
(ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524)

Πέμπτη 24 Σεπτεμβρίου, πρωί

Συντονιστής: Χαράλαμπος Γάσπαρης

ΗΛΙΑΣ ΚΟΛΟΒΟΣ (Πανεπιστήμιο Κρήτης)
Από τον Ψηλορείτη στην Ψηφιακή Κρήτη (και παραπέρα)
μέσω ανθρωπιστικών επιστημών

ΜΑΝΘΑ ΖΑΡΜΑΚΟΥΠΗ (University of Birmingham)
Μεταξύ πραγματικότητας και προσομοίωσης:
Η χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών στο χώρο
της Ιστορίας της Τέχνης και της Αρχιτεκτονικής

ΖΗΣΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΚΗΣ (ΠΕ/ΕΙΕ)
Περιγραφή - ανάγνωση - μεταγραφή. Προσεγγίζοντας
τον χειρόγραφο κώδικα με τη συμβολή της ψηφιακής τεχνολογίας

ΑΡΗΣ ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ (Universiteit Leiden)
Videogames και Αρχαιολογία: Παιχνίδι ή εργαλείο;
(VALUE project – Videogames and Archaeology in Leiden University)

**ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ ΣΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΕΚΦΡΑΣΗ, ΥΠΟΔΟΧΗ, ΔΙΑΨΕΥΣΗ, ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ**

Επιμέλεια Σεμιναρίου:

Δημήτρης Δημητρόπουλος, Κατερίνα Δέδε, Τάσος Σακελλαρόπουλος

Πέμπτη 1 Οκτωβρίου, απόγευμα
ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524

Συντονίστρια: Χριστίνα Αγριαντώνη (Παν. Θεσσαλίας)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΖΑΚΙΩΤΗΣ (ΠΕ/ΕΙΕ)

*Τρομακτικά και ελπιδοφόρα μηνύματα στον ουρανό:
Ελληνική «κομητογραφία» (15ος-19ος αι.)*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΦΟΙΝΗ (ΠΕ/ΕΙΕ)

Ο φόβος του τυράννου σε χρονικά και διηγήσεις της Τουρκοκρατίας

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΣΑΡΑΦΗΣ (μπτχ. φοιτητής, Παν. Αθηνών)

*«...να νομίζωμεν εμαυτούς απηλπισμένους, χωρίς να βλέπωμεν
διόρθωσίν τινα προς οικονομίαν»: φόβος για την αναπότρεπτη
εξέγερση, Φεβρουάριος 1821*

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΠΕ/ΕΙΕ)

*Ατομικοί και συλλογικοί φόβοι στις μέρες της μεγάλης αγωνίας.
Ο Ι. Παπαδιαμαντόπουλος γράφει από το πολιορκημένο Μεσολόγγι*

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΥΚΟΣ (Παν. Κρήτης)

*Ένα ποθούμενο δάνειο που ήρθε μετά θάνατον:
Ο Καποδίστριας και το 3ο δάνειο του 1821*

ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ ΣΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ
(ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524)

Παρασκευή 2 Οκτωβρίου, πρωί

Συντονιστής: Χρήστος Λούκος (Παν. Κρήτης)

ΞΕΝΙΑ ΜΑΡΙΝΟΥ (δρ. Ιστορίας)

*Δημόσιος λόγος και επιτήρηση με αφορμή τις δίκες αναρχικών στο
Παρίσι της τρίτης γαλλικής Δημοκρατίας (1880-1890)*

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ (υποψ. δρ., Πάντειο Πανεπιστήμιο)

*«Κατάληψις της ιερωτάτης εθνικής ακροπόλεως»:
οι ανησυχίες στον δημόσιο λόγο για τους φοιτητές
του Πανεπιστημίου Αθηνών κατά τον Μεσοπόλεμο*

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΧΑΡΑΣ (ΕΛΙΑ)

*Περιμένοντας τους Γερμανούς.
Βασιλικές ελπίδες στην Ελλάδα του Διχασμού*

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ (υποψ. δρ., Πανεπιστήμιο Αθηνών)

*Συλλογική μνήμη και φόβοι του διχασμού:
τα ετήσια μνημόσυνα του Ελευθέριου Βενιζέλου, 1946-1967*

ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ ΣΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ
(ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524)

Παρασκευή 2 Οκτωβρίου, απόγευμα

Συντονιστής: Ηλίας Νικολακόπουλος (Παν. Αθηνών)

ΤΑΣΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (Μουσείο Μπενάκη - ΑΣΚΙ)
*Οι κομμουνιστές και οι αξιωματικοί της Μέσης Ανατολής
ως φόβητρο για τους ελληνικούς μεταπολεμικούς μηχανισμούς*

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΕΔΕ (ΠΕ/ΕΙΕ)
«Μικροί» φόβοι μέσα στον ζόφο της Κατοχής

ΜΑΡΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ (Μουσείο Μπενάκη)
*Από την Απελευθέρωση στον Δεκέμβρη. Η ελπίδα για
μία ισχυρή αριστερά από τα γραπτά των αμερικανών
και ελληνοαμερικανών δημοσιογράφων*

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ (Πανεπιστήμιο Αθηνών - ΑΣΚΙ)
*«Γιατί ήταν γιος του Αντώνη».
Οι φακελωμένοι φόβοι της Μεταπολίτευσης*

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑΣΗ

Παρασκευή 9 Οκτωβρίου, πρωί
ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524

Εργαστήρι για την ιστορία του επαναστατικού Τύπου.
Ομάδα φοιτητών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης, Παν/μιο Αθηνών
Επιστημονική Υπεύθυνη: Νάσια Γιακωβάκη

ΝΑΣΙΑ ΓΙΑΚΩΒΑΚΗ (Πανεπιστήμιο Αθηνών)
*Ευρετήρια των εφημερίδων 1824-1827.
Ανάδειξη μίας όψης της επαναστατικής δράσης και
μύηση στην ιστορική έρευνα*

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΤΣΟΥΓΚΑ
*Σύντομη παρουσίαση του τρόπου εργασίας,
των πρώτων αποτελεσμάτων και του σχεδιασμού*

Προσεγγίσεις

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΠΥΡΑΚΟΣ-ΠΑΤΡΩΝΑΣ
Ο ρόλος του «Συντάκτη»: η περίπτωση του Γεωργίου Ψύλλα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΤΣΟΥΓΚΑ
Το τμήμα των «Εξωτερικών» στη Γενική Εφημερίδα: μεθοδική επισκόπηση

*Σχολιαστές: Δημήτρης Δημητρόπουλος (ΠΕ/ΕΙΕ)
Παναγιώτης Στάθης (Παν. Κρήτης)
Χριστίνα Αγριαντώνη (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)*

Η ΙΣΤΟΡΙΑ, Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ
(ΠΕ/ΕΙΕ, 5ος όροφος, Αίθουσα 524)

Αξιοποιώντας τα Ευρετήρια

ΣΟΦΙΑ ΠΙΛΟΥΡΗ

Πέραν του συντάκτη:

*το ζήτημα των συνεργατών στις εφημερίδες της εποχής.
Η Εφημερίδα των Αθηνών*

ΣΠΥΡΟΣ ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ

Οι γυναίκες στα ευρετήρια των ονομάτων

ΗΛΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ, ANNA ΖΕΡΒΟΥ

Σχέσεις μεταξύ εφημερίδων:

συνεργασία, δημόσιος έλεγχος και αντιπαραθέσεις

Σχολιαστές: Ελένη Φουρναράκη (Παν. Κρήτης)

Χρήστος Λούκος, Έλλη Δρούλια

Προοπτικές

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΟΥΚΟΣ (Πανεπιστήμιο Κρήτης)

Αρχειακή έρευνα και Τύπος.

Νέα στοιχεία για την τυπογραφία στην καποδιστριακή περίοδο

ΕΛΛΗ ΔΡΟΥΛΙΑ (Βιβλιοθήκη της Βουλής)

*Ενδυνάμωση των Εργαλείων. Προς την ενοποίηση των ευρετηρίων
για τα χρόνια της Επανάστασης, 1821-1830*